

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS,
RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

W7513291 - J.O du 13 avril 1954 - TEL - 06.19.36.55.52

N.Ref : 211/2024/plk-PL

Paryż, 06/06/2024

80ta rocznica Desantu w Normandii i wyzwolenia Francji

Federacja Polskich Obrońców Ojczyzny we Francji organizuje
9 uroczystości upamiętniających i jest zaangażowana w
9 innych ważnych uroczystości upamiętniających
od 20/05/2024 do 08/06/2024

Federacja Polskich Obrońców Ojczyzny we Francji (FPOO) oraz jej różne delegacje lokalne i krajowe wzięły udział w obchodach 80 rocznicy D-Day w Normandii w 3 regionach Francji: **Oise** (20.05.2024), **Sarthe** (01.06.2024) i **Normandii** (02.06.2024 do 08.06.2024), organizując lub biorąc udział w 18 uroczystościach.

Koordynując wszystkie polskie stowarzyszenia kombatanckie we Francji od 1928 i 1946 roku, Federacja FPOO uczciła **pamięć żołnierzy poległych podczas Desantu aliantów w Normandii w D-Day**, 6 czerwca 1944 roku. Inne uroczystości upamiętniające będą kontynuowane w tym roku w sierpniu w Normandii, w Falaise, a następnie w Montormel, ponownie z udziałem Federacji.

W sierpniu Federacja zorganizuje również obchody na południu Francji, w regionie Tarn, aby **uczcić pamięć polskich partyzantów ruchu oporu**, którzy padli ofiarą Abwehry i Gestapo we Francji do 1945 roku.

W sierpniu czekają nas również inne obchody upamiętniające, takie jak Powstanie Warszawskie 1 sierpnia 1944 roku oraz aresztowania i egzekucje polskich żołnierzy ruchu oporu przez NKWD i sowieckie komunistyczne oddziały okupacyjne w Polsce do 1948 roku.

Traktaty w Teheranie w 1943 r. i Jałcie w 1945 r., w wyniku których Polska została sprzedana przez niektórych swoich sojuszników, nie spowołniły zaangażowania Wojska Polskiego, 4 Armii Alianckiej, która była świadoma tych negocjacji, ale mimo to była obecna we wszystkich bitwach, bez przerwy, w Azji Mniejszej, Afryce i Europie w latach 1939-1945.

Powrót polskich żołnierzy do kraju, pod sowiecką okupacją komunistyczną i po okupacji niemieckiej, był zabroniony pod groźbą aresztowania i egzekucji. Zostali oni oskarżeni o walkę pod sztandarami sił alianckich i z tego powodu musieli pozostać w Europie Zachodniej lub udać się na emigrację w cztery strony świata, opatrując liczne rany, często upokarzani, wykonując prace dalekie od ich umiejętności lub wykształcenia. Ich zaangażowanie militarne podczas II wojny światowej rzadko było brane pod uwagę. **Niestety, historia często o nich zapomina.**

Niestety, historia powtarza się bez przerwy dla Polaków, tych samych ludzi, którzy zostali zapomniani przez historię, weteranów, którzy bronili swojej ojczyzny od rozbiorów Polski w 1772, 1793 i 1795 roku, a następnie powstań 1830 i 1863 roku, po których Polacy wybrali **Francję jako swoją drugą ojczyznę**, kraj, którego bronili w latach 1914-18 i ponownie w latach 1939-45 z takim samym zapałem, jakby bronili własny kraj.

Dlatego Federacja i jej stowarzyszenia członkowskie, wraz z władzami francuskimi, polskimi i alianckimi, chciały oddać hołd w miejscach spoczynku polskich żołnierzy, marynarzy i lotników podczas obchodów D-Day.

To właśnie tę **historię Polski Walczącej**, Federacja Polskich Obrońców Ojczyzny (FPOO) postanowiła podkreślić i uhonorować jej prawdziwą wartość, podczas obchodów związanych z Desantem w Normandii w celu wyzwolenia Francji, jednego z ostatnich etapów **bezkompromisowego zaangażowania Wojska Polskiego.**

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

Federacja Polskich Obrońców Ojczyzny we Francji (FPOO) była obecna w następujących uroczystościach upamiętniających :

- **20 maja 2024 r. w departamencie Oise,**
  - ze Stowarzyszeniem Samopomoc Polskich Kombatantów we Francji – Kolo Paryż (SPK Paryż),
  - ze sztandarowymi FPOO, SPK Paryż.

- **1 czerwca 2024 r. w departamencie Sarthe,**
  - ze składaniem wieńców,
  - ze Stowarzyszeniem Polskich Kombatantów i ich Rodzin – Samopomoc Polska - Ognisko Toulouse (SPK Toulouse),
  - ze sztandarowym FPOO.

- **Między 2go a 8go czerwca 2024 r., w Normandii, zorganizowanie 9 uroczystościach upamiętniających:**
  - z przemówieniami i składaniem wieńców,
  - we współpracy ze Stowarzyszeniem Marynarki Wojennej RP 1944 (ASMP44 / szef protokołu),
  - z udziałem:
    - Stowarzyszenia Polskich Kombatantów i ich Rodzin – Samopomoc Polska - Ognisko Toulouse (SPK Toulouse / nagłośnienie / przemówienia),
    - Stowarzyszenia Samopomoc Polskich Kombatantów we Francji – Kolo Paryż (SPK Paryż / przemówienie i uroczystości religijne),
    - Związku Rezerwistów i Byłych Wojskowych we Francji – Zarząd Główny (ZRibWRP Francja / przemówienie),
    - Związku Rezerwistów i Byłych Wojskowych we Francji – Kolo Nancy (ZRibWRP-Nancy),
    - Krajowego Stowarzyszenia Pamięci 1szej Polskiej Dywizji Pancерnej 1sza PDP (ANS 1ère DBP),
    - Stowarzyszenia Rodzin Żołnierzy 1szej Polskiej Dywizji Pancерnej (AF 1ère DBP),
    - Stowarzyszenia Byłych Grenadierów 1 Dywizji Polskiej (AG 1ère DP), nieobecność usprawiedliwiona, ale reprezentowane przez sztandar polskich grenadierów,
    - Polskiej Delegacji KATYŃ-POPIEŁUSZKO
      - Komitet Katyński,
      - Ogólnopolski Komitet Pamięci Księdza Jerzego Popiełuszki,
      - Stowarzyszenie Polskich Ułanów Tadeusz Kościuszko- Chicago,
    - Stowarzyszenia Grupa „Alfa”-NB-Polish Marines (Alfa):
      - 7 Morska Brygada Obrony Wybrzeża (7LDD)
      - 7 Łużycka Brygada Desantowo-Szturmowa (7PBOW)
    - Stowarzyszenia Muzeum Armii Polskiej we Francji (AMAPF), które przekazało nam 3 sztandary,
    - pocztów sztandarowych z FPOO, SPK Tuluza, SPK Paryż, ZRibWRP Nancy, ANS 1ère DBP, AG 1ère DP.

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

Federacja Polskich Obrońców Ojczyzny (FPOO) i jej inne stowarzyszenia członkowskie wzięły również udział w **8 innych uroczystościach upamiętniających w Normandii** zorganizowanych przez francuskie gminy i polskie władze.

Uroczystości te w dniach od 20 maja do 8 czerwca 2024 r. zaszczylicili swoją obecnością :

- Władze francuskie (przedstawiciele prefektur, deputowani i senatorowie),
- władze polskie (Prezydent RP, Ambasador RP we Francji, Konsulowie RP, Attachat Obrony przy Ambasadzie RP)
- Delegacje wojskowe i cywilne z Polski,
- Władze samorządowe z 18 okolicznych gmin.

Niniejszy artykuł (N.Ref: 211/2024/plk) przedstawia ogólny opis 18 uroczystości związanych z 80. rocznicą D-Day, w których Federacja Polskich Obrońców Ojczyzny we Francji (FPOO) i jej stowarzyszenia członkowskie wzięły udział lub które je zorganizowały.

18 innych artykułów dotyczących każdego miejsca upamiętnienia między 20 maja a 8 czerwca uzupełni ten, aby dać miarę znaczenia tego wydarzenia.

Kolejne obchody odbędą się po 8 czerwca, 18 czerwca w Saint-Jean-de-Luz, 6 sierpnia w Jouqueviel, a od 1 do 25 sierpnia ponownie w Normandii, co ponownie da początek dodatkowej historii tego okresu.

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

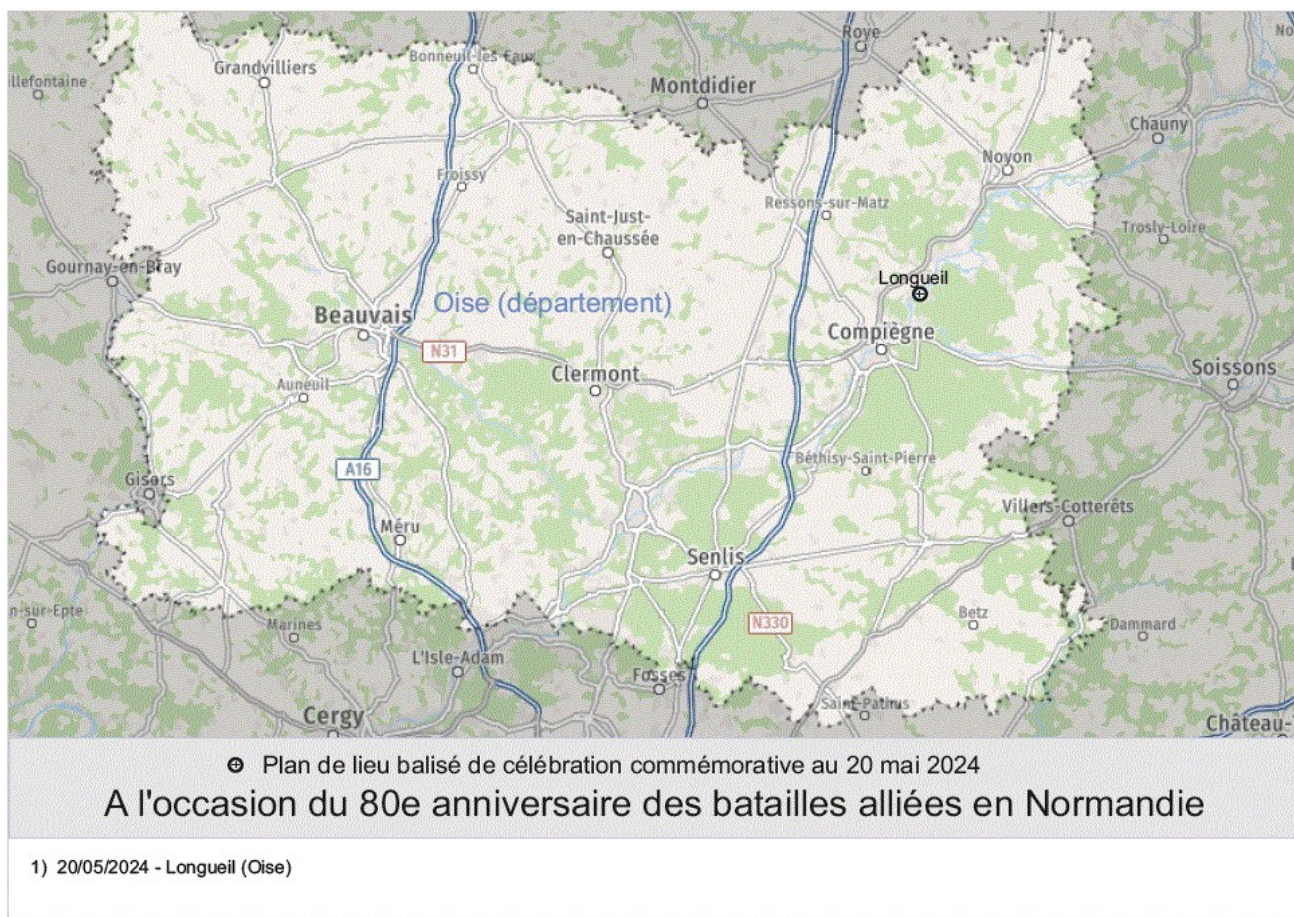

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

Z dala od blichtru i przepychu, priorytetem Federacji było odwiedzenie często zapomnianych grobów tych synów narodu polskiego, którzy oddali swoją młodość, życie i poświęcili swoją przyszłość, aby nasze pokolenia mogły zobaczyć wolną i demokratyczną Europę.

A - OBCHODY W DEPARTAMENCIE OISE

W ramach pierwszych obchodów 80. rocznicy D-Day, Federacja udała się do Longueil-Sainte-Marie w regionie Oise, aby uczcić pamięć polskiego lotnika, kapitana Zbigniewa Calińskiego.

Uroczystościach upamiętniających zorganizowane przez gminę Longueil-Sainte-Marie

- 20/05/2024 - Longueil-Sainte-Marie, pomnik polskiego pilota zestrzelonego 20/05/1944 podczas lotu zwiadowczego (Stanisław Caliński - II wojna światowa)

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

20/05/2024 - Longueil-Sainte-Marie, Inauguracja skweru "Stanisława Calińskiego", polskiego pilota zestrzelonego 20/05/1944 podczas lotu zwiadowczego (II wojna światowa)

20/05/2024 - Longueil-Sainte-Marie, Pomnik polskiego pilota (Stanisław Caliński - II wojna światowa)

Polska delegacja

- FPOO
- SPK Paryż
- 41 Baza Lotnicza Dęblin

Polskie delegacje i Polskie Stowarzyszenie Kombatanckie we Francji:

- **FPOO** : Federacja Polskich Obrońców Ojczyzny we Francji
  - Prezes i sztandarowy: Damian Polkotycki,
  - Skarbnik i sztandarowy: Zofia Dukalska,
- **SPK Paryż** : Stowarzyszeniem Samopomoc Polskich Kombatantów we Francji – Kolo Paryż
  - Prezes: Ks.Inf. Stanisław Jeż,
  - Sztandarowy: Zbigniew Adamek,
- **AMAPF**: Stowarzyszenie Muzeum Armii Polskiej we Francji
  - Przewodniczący, który dostarczył 2 sztandary stowarzyszeń : Edmund Blicharczyk

Obecność Francuskich władz :

- **Prefektura z Regionu Oise** :
  - Podprefekt Oise, pan Christian Guyard,
- **Baza lotnicza z Creil:**
  - DMD, dowódca bazy lotniczej Creil, pułkownik David Secher.
- **Souvenir Français z Regionu Oise** :
  - Prezes i Kontroler Generalny Sił Zbrojnych, Serge Barcellini.
  - Delegat Generalny, Pani Chrystèle Defert.
- **Burmistrzowie miast gościnnych** :
  - **Longueil-Sainte-Marie**
    - Urząd Miasta: Stanislas Barthelemy
- **Stowarzyszenie Lib 44:**
  - Doktor Alain Crappier
- **Szef protokołu z Regionu Oise:**
  - 1szy wiceprzewodniczący ONaVG Oise i przewodniczący Narodowej Federacji André Maginot z Oise Grupa GR245, płk Gilles Boy.

Obecność Polskich Władz:

- **Atasat Obrony przy Ambasadzie RP** :
  - Pułkownik Artur Miśkiewicz
- **41 Baza Lotnicza Dęblin (z Polski)** :
  - ppłk Moskal + Delegacja z Polski.

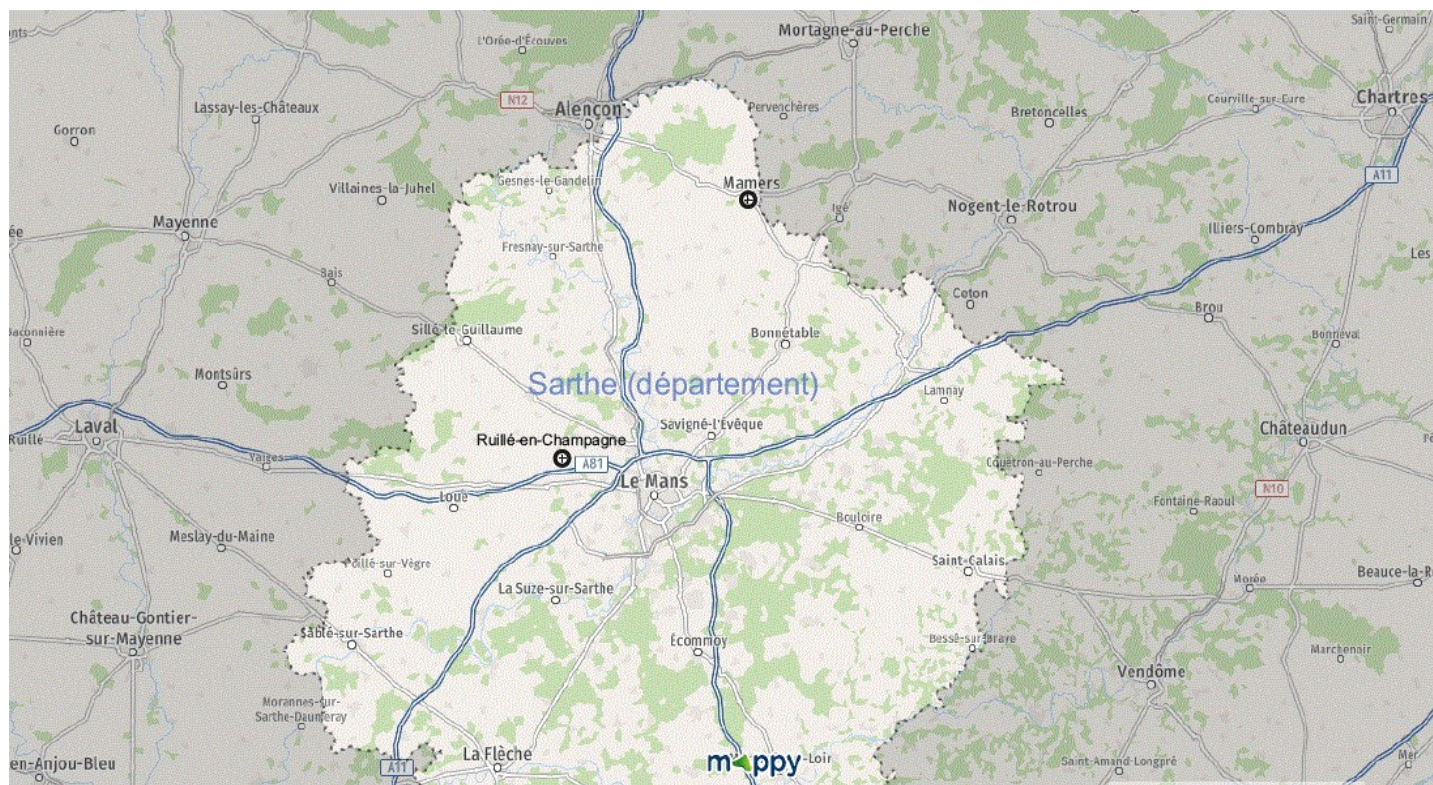
FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

B- UROCZYSTOŚCI UPAMIĘTNIAJĄCE W DEPARTAMENCIE SARTHE

Następnie delegacja Federacji udała się do Mamers w Sarthe, aby podążać śladami Błękitnej Armii generała Józefa Hallera, która walczyła u boku aliantów w latach 1914-48, oraz do Ruillé-en-Champagne, aby uhonorować drugiego polskiego lotnika, kapitana Zbigniewa Janickiego, który poległ podczas lądowania w Normandii.

⊕ Plan des lieux balisés des célébrations commémoratives au 1er juin 2024 A l'occasion du 80e anniversaire des batailles alliées en Normandie

- 1) 01/06/2024 - 10h00 - Mamers - Armée Bleue General Józef Haller
- 2) 01/06/2024 - 17h30 - Ruillé-en-Champagne - Armée Bleue General Józef Haller

Obchody zorganizowane przez Stowarzyszenie "Kultura Polska" - Prezes: Alicja Trojanowska

- 01/06/2024 - Mamers, koszary Wojska Polskiego (+ Błękitna Armia gen. Józefa Hallera - I wojna światowa)
- 01/06/2024 - Ruillé-en-Champagne, pomnik polskiego pilota zestrzelonego 12/06/1944 podczas lotu zwiadowczego (Zbigniew Janicki - II wojna światowa)

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

01/06/2024 - Mamers, koszary
żołnierzy Wojska Polskiego -
Caserne Gaulois (Błękitna
Armia gen. Józefa Hallera - I
wojna światowa)

Polska Delegacja
- FPOO
- SPK Toulouse

12 Brygada Zmechanizowana
im.Hallera

Photo FPOO

01/06/2024 - Mamers, pomnik
poległych

Polska delegacja
- FPOO
- SPK Toulouse

12 Brygada Zmechanizowana
im.Hallera

Photo FPOO

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

Photo FPOO

01/06/2024 - Ruillé-en-Champagne, pomnik w hołdzie polskiemu pilotowi zestrzelonemu 12/06/1944 podczas lotu zwiadowczego (Zbigniew Janicki - II wojna światowa)

Polska delegacja
- FPOO
- SPK Toulouse

12-ta Brygada Zmechanizowana
im.Hallera

Polskie delegacje i Polskie Stowarzyszenie Kombatancie we Francji:

- **KULTURA POLSKA** : Stowarzyszenie Kultura Polska z Le Mans
  - Prezes Alicja Trojanowska,
  - Delegacja: Bogusia Desbans, Arlette Bouvier-Chaligne
- **FPOO** : Federacja Polskich Obrońców Ojczyzny we Francji
  - Prezes i sztandarowy: Damian Polkotycki,
  - Skarbnik: Zofia Dukalska,
- **SPK Toulouse** : Stowarzyszeniem Polskich Kombatantów i ich Rodzin – Samopomoc Polska - Ognisko Toulouse
  - Przedstawiciel: Jadwiga Polkotycki,
- **AMAPF**: Stowarzyszenie Muzeum Armii Polskiej we Francji
  - Przewodniczący, który dostarczył 2 sztandary stowarzyszeń : Edmund Blicharczyk
  - Sztandarowy: Stanisław Rzeszutko.

Obecność Francuskich władz w zależności od obchodów:

- **Deputowany regionu Sarthe (w Ruillé-en-Champagne):**
  - Pani Julie Delpech,
- **Senator regionu Sarthe (w Ruillé-en-Champagne):**
  - Thierry Cozic,
- **Souvenir Français z Regionu Oise :**
  - Prezes i Kontroler Generalny Sił Zbrojnych, Serge Barcellini.
  - Delegat Generalny, Pani Chrystèle Defert.
- **Burmistrzowie miast gościnnych :**
  - **Mamers**
    - Burmistrz: Frédéric Beauchef,
  - **Ruillé-en-Champagne**
    - Burmistrz: Thierry Dubois.

Obecność Polskich Władz:

- 12-ta Brygada Zmechanizowana znana jako "Błękitna Brygada" ze Szczecina (z Polski):
  - płk Roman Brudło, delegacja i poczet sztandarowy.

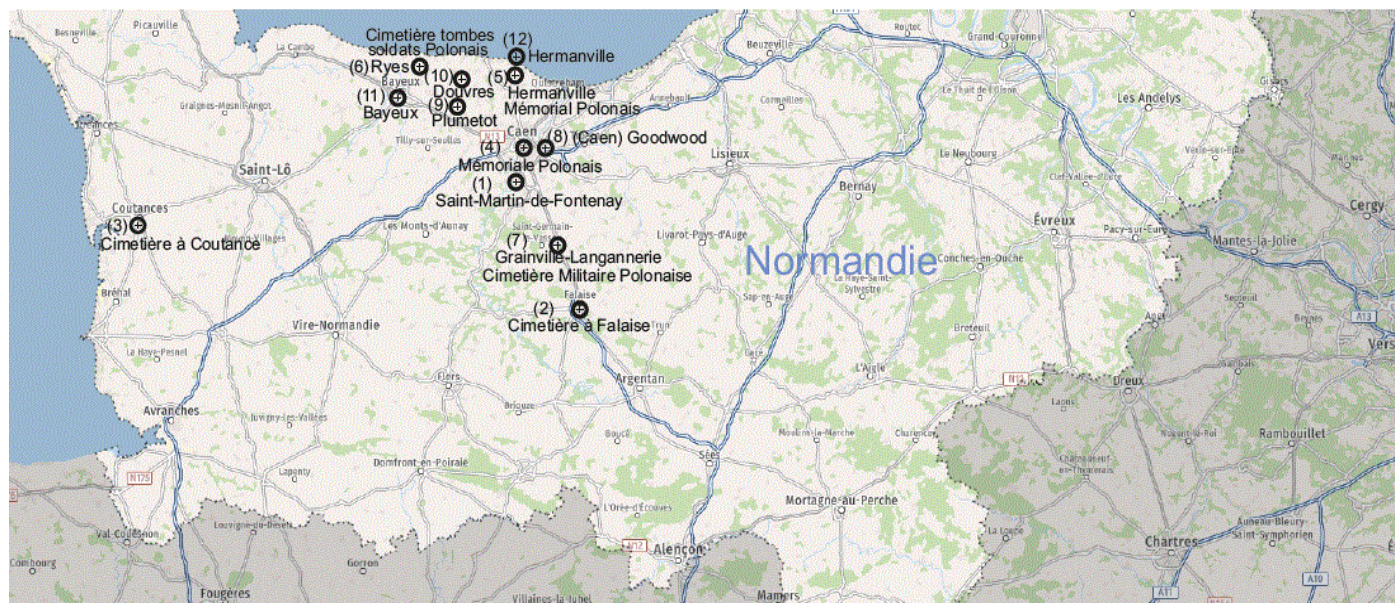
FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

C - OBCHODY W REGIONIE NORMANDII

Następnie Federacja udała się do Normandii, gdzie zorganizowała lub wzięła udział w 15 uroczystościach upamiętniających, we współpracy z władzami francuskimi i polskimi.

Plan des lieux balisés des célébrations commémoratives du 1er au 8 juin 2024 A l'occasion du 80e anniversaire des batailles alliées en Normandie

1) 02/06/2024 - 11h00 - Saint Martin de Fontenay	5) 05/06/2024 - 11h00- Cérémonie Polonaise - Hermanville Mémorial Polonais	10) 07/06/2024 14h00 - Douvres Cimetière (près Hermanville)
2) 03/06/2024 - 15h30 - Cimetière à Falaise (9 tombes de soldats polonais 1ère Guerre Mondiale)	6) 05/06/2024 - 14h00 - Ryes Cimetière tombes soldats Polonais	11) 08/06/2024 - 11h00- Bayeux - Cimetière Militaire Britannique
3) 04/06/2024 - 10h00 - Cimetière à Coutance (2 tombes de soldats polonais 1ère Guerre Mondiale)	7) 06/06/2024 - Cimetière Militaire Polonaise Grainville-Langannerie	12) 08/06/2024 - 16h30 Mairie de Hermanville remise décoration 18h30 - Plaque Courbet - Monument Marine Marchande depot de gerbes
4) 04/06/2024 14h00 Caen Mémorial Polonais Cérémonie Polonaise	8) 07/06/2024 - 10h00 (Caen) Goodwood Opération Totalize - Castine - en- Plaine	
	9) 07/06/2024 - 11h00 - 17h00 Plumetot Commémoration aviateurs Polonais	

Uroczystościach upamiętniających organizowane przez Federację FPOO:

- 03/06/2024 - Cmentarz w Falaise (generał Błękitnej Armii Józef Haller 1914/18)
- 04/06/2024 - Cmentarz w Coutances (generał Błękitnej Armii Józef Haller 1914/18)
- 04/06/2024 - Caen - polski pomnik w ogrodzie botanicznym
- 05/06/2024 - Hermanville-sur-Mer - Pomnik Marynarki Wojennej RP
- 05/06/2024 - Ryes - cmentarz kanadyjski - polski marynarz
- 07/06/2024 - Dover-la-Délivrance - cmentarz brytyjski - polski marynarz z ORP Dragon
- 07/06/2024 - Plumetot - Pomnik Lotnictwa Polskiego (po południu)
- 08/06/2024 - Bayeux - cmentarz brytyjski - polscy żołnierze, marynarze i lotnicy
- 08/06/2024 - Hermanville-sur-Mer - stela marynarki handlowej i wojennej

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

Uroczystościach upamiętniających zorganizowane przez grupę gmin na wzgórzu 67

- 02/06/2024 - Saint Martin de Fontenay – Kanadyjski Memoriał - start kanadyjskich i polskich oddziałów 1. DBP po D-Day

Uroczystościach upamiętniających zorganizowane przez Komitet Goodwood

- 06/06/2024 - Castine-en-Plaine - Operacja Totalize

Uroczystościach upamiętniających zorganizowane przez Ambasadę RP z udziałem Prezydenta RP Andrzeja Dudy

- 06/06/2024 - Urville-Langannerie - Polski cmentarz

Uroczystościach upamiętniających zorganizowane przez Urząd Miasta Plumetot

- 07/06/2024 - Plumetot - Pomnik Lotników Polskich (rano)

Uroczystościach upamiętniających zorganizowane przez Urząd Miasta Hermanville sur Mer

- 08/06/2024 - Hermanville-sur-Mer - Ratusz, ceremonia dekoracji Thierry Bertin
- 08/06/2024 - Hermanville-sur-Mer - nauguracja tablicy pamiątkowej francuskiej marynarki wojennej

Podczas tych 15 uroczystości upamiętniających w Normandii, Federacja FPOO, reprezentowana przez swój Zarząd, w towarzystwie swoich stowarzyszeń członkowskich i ich sztandarowych, w obecności lokalnych władz francuskich i polskich, opowiadała o losach polskich żołnierzy, marynarzy i lotników w każdym miejscu upamiętnienia. Przemówienia zostały podzielone na poszczególne miejsca pamięci.

02/06/2024 - Saint Martin de Fontenay - Kanadyjski Memoriał – początek walk kanadyjskich i polskich oddziałów 1szej DBP po D-Day - Wzgórze 67

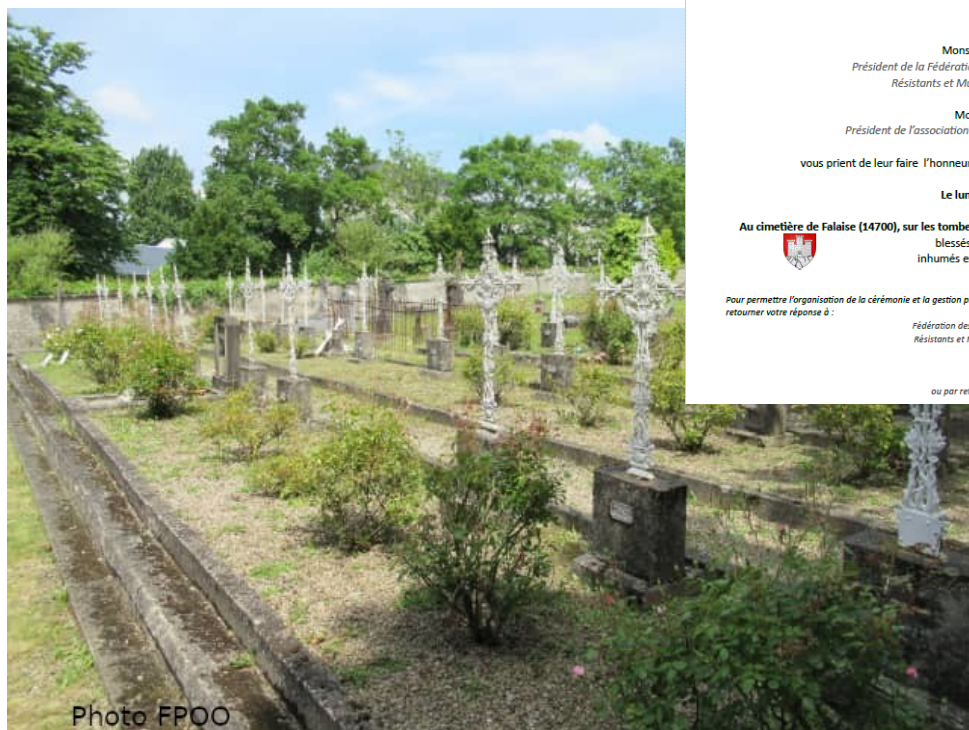
FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

02/06/2024 - Saint Martin de Fontenay - Kanadyjski Memoriał - Delegacje kanadyjska, francuska i polska - Wzgórze 67

A l'occasion du 80ème anniversaire de la Libération de la Normandie

Monsieur Damian Polkotycki,
Président de la Fédération des associations d'Anciens Combattants Résistants et Mutilés de Guerre Polonais en France

Monsieur Thierry Bertin,
Président de l'association du souvenir de la marine Polonoise de 1944

vous prient de leur faire l'honneur d'assister à la cérémonie commémorative organisée

Le lundi 3 juin 2024 à 15 h 30

Au cimetière de Falaise (14700), sur les tombes de 9 soldats Polonais de l'Armée Bleue du Général Józef Haller blessés au combat lors de la 1ère Guerre Mondiale inhumés en 1918 après les combats en Champagne-Artois

Pour permettre l'organisation de la cérémonie et la gestion protocole, merci de bien vouloir observer le délai de rigueur du 1er juin 2024 pour retourner votre réponse à :

*Fédération des associations d'Anciens Combattants Résistants et Mutilés de Guerre Polonais en France
20 rue Legendre
75017 PARIS*

ou par retour de mail : foo.france@free.fr

03/06/2024 - Cmentarz Falaise (I wojna światowa), gdzie pochowani są żołnierze Błękitnej Armii generała Józefa Hallera.

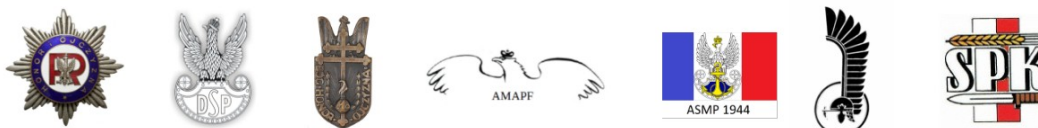

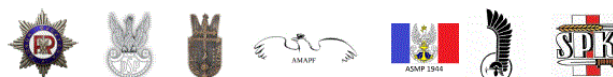

Photo FPOO

03/06/2024 - Cmentarz w Falaise (I wojna światowa)

Polska delegacja
- FPOO
- SPK Paryż
- SPK Toulouse

Merostwo Falaise

A l'occasion du 80ème anniversaire de la Libération de la Normandie

Photo FPOO

Monsieur Damian Polkotycki,
Président de la Fédération des associations d'Anciens Combattants Résistants et Mutlés de Guerre Polonais en France

Monsieur Thierry Bertin,
Président de l'association du souvenir de la marine Polonoise de 1944

vous prient de leur faire l'honneur d'assister à la cérémonie commémorative organisée

Le mardi 4 juin 2024 à 10 h 00

Au cimetière de Coutances (50200), sur les tombes de 2 soldats Polonais de l'Armée Bleue du Général Józef Haller blessés au combat lors de la 1ère Guerre Mondiale inhumés en 1918 après les combats en Champagne-Artois

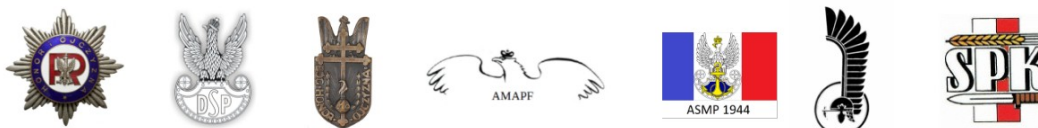
Pour permettre l'organisation de la cérémonie et la gestion protocole, merci de bien vouloir observer le délai de rigueur du 1er juin 2024 pour retourner votre réponse à :

*Fédération des associations d'Anciens Combattants Résistants et Mutlés de Guerre Polonais en France
20 rue Legendre
75017 PARIS*

ou par retour de mail : foo.france@free.fr

04/06/2024 - Cmentarz w Coutances (I wojna światowa), gdzie pochowani są żołnierze Błękitnej Armii generała Józefa Hallera.

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

Photo FPOO

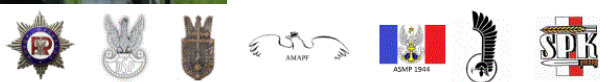
04/06/2024 - Cmentarz w Coutances (I wojna światowa), gdzie pochowani są żołnierze Błękitnej Armii generała Józefa Hallera.

- Polska delegacja
- FPOO
  - SPK Paryż
  - SPK Toulouse
  - Stow. Katyn Popiełuszko
  - Stow. Polskich Ułanów
- Merostwo Coutances

Photo FPOO

04/06/2024 - Memoriał w Caen

A l'occasion du 80ème anniversaire de la Libération de la Normandie

Monsieur Joël Bruneau,
Maire de Caen et son Conseil Municipal

Monsieur Damian Polkotycki,
Président de la Fédération des associations d'Anciens Combattants Résistants et Mutilés de Guerre Polonais en France

Monsieur Thierry Bertin,
Président de l'association du souvenir de la marine Polonoise de 1944

vous prient de leur faire l'honneur d'assister à la cérémonie commémorative organisée

Le mardi 4 juin 2024 à 14 h 00

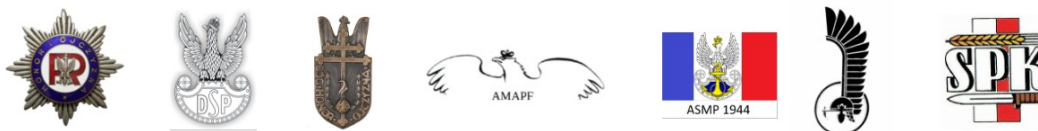
Sur le site du monument Polonais proche du jardin des Canadiens au mémorial de Caen (14000)
En souvenir des Forces Armées Polonaises qui ont combattu glorieusement
pour la liberté de la France et de l'Europe

Pour permettre l'organisation de la cérémonie et la gestion protocolaire, merci de bien vouloir observer le délai de rigueur du 1er juin 2024 pour retourner votre réponse à :

Fédération des associations d'Anciens Combattants Résistants et Mutilés de Guerre Polonais en France
20 rue Légèndre
75017 PARIS

ou par retour de mail : foa.france@free.fr

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAI EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

Photo FPOO

04/06/2024 - Caen -
Polski pomnik w ogrodzie
botanicznym

- Polska delegacja
- FPOO
- SPK Paryż
- SPK Toulouse
- Stow. Katyn Popiełuszko
- Stow. Polskich Ułanów
- ASPM44
- AF 1ère DBP

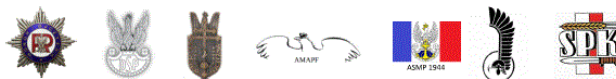
- Polski Konsul Honorowy

- Merostwo Caen

Photo FPOO

05/06/2024 - Hermanville-
sur-Mer - Pomnik
Marynarki Wojennej RP

A l'occasion du 80ème anniversaire de la Libération de la Normandie

Monsieur Pierre Schmit,
Maire d'Hermanville-sur-Mer et son Conseil Municipal

Monsieur Damian Polkotycki,
Président de la Fédération des associations d'Anciens Combattants
Résistants et Mutilés de Guerre Polonais en France

Monsieur Thierry Bertin,
Président de l'association du souvenir de la marine Polonoise de 1944

vous prient de leur faire l'honneur d'assister à la cérémonie commémorative organisée

Le mercredi 5 juin 2024 à 11 h 00

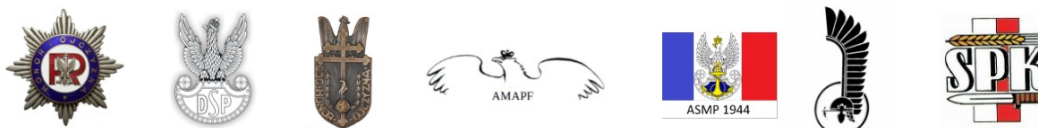
Sur le site du monument Polonais au mémorial d'Hermanville-sur-Mer (14880)
En souvenir de l'ORP Dragon torpillé le 8 juillet 1944
et des marins polonais morts pour la liberté de la France et de l'Europe

Pour permettre l'organisation de la cérémonie et la gestion protocole, merci de bien vouloir observer le délai de rigueur du 1er juin 2024 pour retourner votre réponse à :

Fédération des associations d'Anciens Combattants
Résistants et Mutilés de Guerre Polonais en France
20 rue Legendre
75017 PARIS

ou par retour de mail : foo.france@free.fr

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAI EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

Photo FPOO

05/06/2024 - Hermanville-sur-Mer - Pomnik Marynarki Wojennej RP

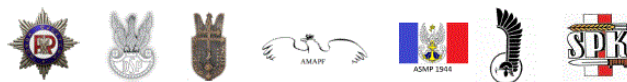
- Polska delegacja
- FPOO
- SPK Paryż
- SPK Toulouse
- Stow. Katyn Popieluszko
- Stow. Polskich Ułanów
- ASPM44
- AF 1ère DBP
- Polski Konsul Honorowy
- Ataszat Obrony
- Wiceadmirał

- Merostwo Hermanville-sur-Mer

PHOTO FPOO

05/06/2024 - Ryes - Cmentarz Kanadyjski – (II Wojna Swiatowa), gdzie pochowany jest polski marynarz

A l'occasion du 80ème anniversaire de la Libération de la Normandie

Monsieur Damian Polkotycki,
Président de la Fédération des associations d'Anciens Combattants Résistants et Mutilés de Guerre Polonais en France

Monsieur Thierry Bertin,
Président de l'association du souvenir de la marine Polonaise de 1944

vous prient de leur faire l'honneur d'assister à la cérémonie commémorative organisée

Le mercredi 5 juin 2024 à 14 h 00

Au cimetière de Ryes (14400), sur les tombes des soldats Polonais tombés au combat en juin 1944

Pour permettre l'organisation de la cérémonie et la gestion protocole, merci de bien vouloir observer le délai de rigueur du 1er juin 2024 pour retourner votre réponse à :

Fédération des associations d'Anciens Combattants Résistants et Mutilés de Guerre Polonais en France
20 rue Legendre
75017 PARIS

ou par retour de mail : foo.france@free.fr

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

Photo FPOO

05/06/2024 - Ryes -
Cmentarz Kanadyjski – (II
Wojna Swiatowa), gdzie
pochowany jest polski
marynarz

Polska delegacja

- FPOO
- SPK Paris
- SPK Toulouse
- Stow.Katyn Popiełuszko
- Stow. Polskich Ułanów
- ASPM44
- AF 1ère DBP

Photo FPOO

06.06.2024 - Cmentarz
Urville-Langannerie, na
którym pochowani są
żołnierze 1szej Polskiej
Dywizji Pancerniej
generała Stanisława
Maczka polegli pod
Falaise oraz polscy
lotnicy.

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

06.06.2024 - Cmentarz
Urville-Langannerie, na
którym pochowani są
żołnierze 1 Polskiej
Dywizji Pancerniej
generała Stanisława
Maczka poległi pod
Falaise oraz polscy
lotnicy.

06/06/2024 - Cmentarz
Urville-Langannerie

Polska delegacja
- FPOO
- SPK Paris
- SPK Toulouse
- ZRibWRP France
- ZRibWRP Nancy
- Stow. Katyn Popiełuszko
- Stow. Polskich Ułanów
- ASPM44
- AF 1ère DBP
- Polski Konsul Honorowy

Merostwa 12 gmin

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

07/06/2024 - Castine-en-Plaine - Operacja Totalize

07/06/2024 - Castine-en-Plaine - Operacja Totalize

- Polska delegacja
- FPOO
  - SPK Paris
  - SPK Toulouse
  - ZRibWRP Nancy
  - Stow. Katyn Popiełuszko
  - Stow. Polskich Ułanów
  - ASPM44
  - AF 1ère DBP
  - ANC 1ère DBP

Merostwa 5 gmin

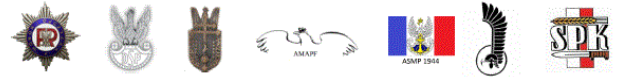
FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

Photo FPOO

A l'occasion du 80ème anniversaire de la Libération de la Normandie

Monsieur Damian Polkotycki,
Président de la Fédération des associations d'Anciens Combattants
Résistants et Mutilés de Guerre Polonais en France

Monsieur Thierry Bertin,
Président de l'Association du souvenir de la marine Polonaise de 1944

vous prient de leur faire l'honneur d'assister à la cérémonie commémorative organisée

Le vendredi 7 juin 2024 à 14 h 00

Au cimetière de Douvres-la-Délivrande (14440), sur la tombe du marin de l'ORP Dragon torpillé le 8 juillet 1944

Pour permettre l'organisation de la cérémonie et la gestion protocole, merci de bien vouloir observer le délai de rigueur du 1er juin 2024 pour retourner votre réponse à :

Fédération des associations d'Anciens Combattants
Résistants et Mutilés de Guerre Polonais en France
20 rue Legendre
75017 PARIS

ou par retour de mail : foo.france@free.fr

07/06/2024 - Douvres-La-Délivrance - Cmentarz angielski - (II wojna światowa), gdzie pochowany jest polski marynarz

Photo FPOO

07/06/2024 - Douvres-La-Délivrance - Cmentarz angielski - (II wojna światowa), gdzie pochowany jest polski marynarz

Polska delegacja

- FPOO
- SPK Paryż
- SPK Toulouse
- ZRibWRP Nancy
- Stow. Katyn Popiełuszko
- Stow. Polskich Ułanów
- ASPM44
- AF 1ère DBP

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAI EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

07/06/2024 - Plumetot
- Pomnik Lotników
Polskich (rano)

Polska delegacja
- FPOO
- SPK Paryż
- Architekt Memoriału

- Merostwo Plumetot

Photo FPOO

07/06/2024 -
Plumetot - Pomnik
Lotników Polskich
(popołudnie)

Photo FPOO

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

07/06/2024 - Plumetot -
Pomnik Lotników
Polskich (popołudnie)

- Polska delegacja
- FPOO
  - SPK Paryż
  - SPK Toulouse
  - ZribWRP Nancy
  - Stow.Katyn Popiełuszko
  - Stow. Polskich Ułanów
  - ASPM44
  - AF 1ère DBP
  - Architecte Mémorial
- Merostwo Plumetot

08/06/2024 - Cmentarz
Bayeux (II wojna
światowa), na którym
pochowani są żołnierze,
marynarze i lotnicy
polegli niedaleko plaż
Desantu D-Day.

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

08/06/2024 -
Cmentarz Bayeux (II
wojna światowa),

Polska delegacja
- FPOO
- SPK Paryż
- SPK Toulouse
- ASPM44
- AF 1ère DBP

- Merostwo z Le-
Plessis-Grimoult

08/06/2024 -
Cmentarz Bayeux (II
wojna światowa),

Biało-czerwone róże
złożone na każdym
polskim grobie
żołnierza, marynarza i
lotnika

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

To dlatego na każdym z ich grobów umieściliśmy biało-czerwoną różę, uznając, że polska emigracja we Francji reprezentuje część ich potomków, potomków, dla których ofiarowali nam swoje życie, swoją młodość, swoją nadzieję, swoją walkę o wyzwolenie Europy, Francji i Polski, wyzwolenie, którego niestety nie było im dane zobaczyć na własne oczy. Poczujmy się ich spadkobiercami i nigdy nie zapominajmy o ich zaangażowaniu i poświęceniu.

Photo FPOO

08.06.2024 - Hermanville-sur-Mer - Ratusz, wręczenie Orderu Zasługi Morskiej Thierry Bertin za jego pracę nad obecnością Polskiej Marynarki Wojennej w Normandii w 1944 r.

Photo FPOO

08/06/2024 -
Hermanville-sur-Mer -
Ratusz, wręczenie
Orderu Zasługi
Morskiej Thierry Bertin

Polska delegacja
- FPOO
- SPK Paryż
- SPK Toulouse
- ASPM44
- AF 1ère DBP

- Wiceadmirał

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

08/06/2024 -
Hermanville-sur-Mer
- Inauguracja tablicy
francuskiej
marynarki wojennej

08/06/2024 - Hermanville-sur-Mer -
Pomnik Marynarki handlowej i wojennej

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

Photo FPOO

08/06/2024 -
Hermanville-sur-Mer -
Pomnik Marynarki
handlowej i wojennej

Photo FPOO

08/06/2024 -
Hermanville-sur-Mer -
Pomnik Marynarki
handlowej i wojennej

- Polska delegacja
- FPOO
  - SPK Paryż
  - SPK Toulouse
  - ASPM44

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

Delegacje Federacji w Normandii:

- **FPOO** : Federacja Polskich Obrońców Ojczyzny we Francji
  - Prezes i sztandarowy: Damian Polkotycki,
  - Wiceprzewodniczący: Czesław Bartela,
  - Sekretarz i sztandarowy: Hubert Michałowski,
  - Skarbnik i sztandarowy: Zofia Dukalska,
- **SPK Paryż** : Stowarzyszenie Samopomoc Polskich Kombatantów we Francji – Kolo Paryż
  - Prezes: Ks.Inf. Stanisław Jeż,
  - Skarbnik: Maria Dembińska,
  - Sztandarowi: Zbigniew Adamek, Halina Żbik, Maria Żbik, Andrzej Dembiński,
- **SPK Toulouse** : Stowarzyszenie Polskich Kombatantów i ich Rodzin – Samopomoc Polska - Ognisko Toulouse
  - Przedstawiciel: Jadwiga Polkotycki,
- **ASMP44** : Stowarzyszenie Pamięci Polskiej Marynarki w 1944,
  - Prezes: Thierry Bertin,
- **ZRibWRP Francja** : Związek Rezerwistów i Byłych Wojskowych we Francji – Zarząd Główny
  - Prezes Czesław Bartela
- **ZRibWRP- Nancy** : Związek Rezerwistów i Byłych Wojskowych we Francji – Kolo Nancy
  - Prezes : Jean-Pierre Sakowicz
  - Sekretarz i Sztandarowy : Jacek Zywczyński
- **AMAPF**: Stowarzyszenie Muzeum Armii Polskiej we Francji
  - Przewodniczący, który dostarczył 2 sztandary stowarzyszeń : Edmund Blicharczyk
  - Sztandarowy: Stanisław Rzeszutko.

Udział innych delegacji w Normandii, w zależności od obchodów:

- **ANS 1ère DBP** : Krajowe Stowarzyszenie Pamięci 1szej Polskiej Dywizji Pancernej 1sza PDP
  - Prezes i Sztandarowy : Jean-Pierre Ruault,
- **AF 1ère DBP** : Stowarzyszenie Rodzin Żołnierzy 1szej Polskiej Dywizji Pancernej
  - Delegat : Edouard Podyma,
- **Delegacja KATYŃ-POPIEŁUSZKO** : Polska Delegacja :
  - Komitet Katyński -
    - Prezes : Andrzej Melak – Administrator Regionu Warszawskiego
    - Delegacja : Tomasz Remien (Administrator Regionu Warszawskiego - Julia Remien, Katarzyna Betlinska,
  - Ogólnopolski Komitet Pamięci Księdza Jerzego Popiełuszki -
    - Prezes : Lesław MAJEWSKI,
    - Delegacja : Krystyna Szczepanik, siostrzenica du père Popieluszko : Grażyna Siemion,
  - Stowarzyszenie Ułanów Polskich Tadeusza Kościuszko- Chicago,
    - Prezes : Edward Cyran,
- **Delegacja ALPHA** : Stowarzyszenia Grupa „Alfa”-NB-Polish Marines (Alfa) :
  - **7LDD** : 77 Morska Brygada Obrony Wybrzeża,
  - **7PBOW** : 7 Łużycka Brygada Desantowo-Szturmowa,
    - Delegacja : Zbigniew Golik, Maria Golik, Agnieszka Piątek, Witold Pawlak, Barbara Szymańska, Stanisław Rogowicz, Andrzej Siatka, Zbigniew Arbatowski.

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

Udział władz francuskich w Normandii, w zależności od obchodów:

- **Prefektura departamentu Orne:**
  - Prefekt Orne: Sebastien Jallet,
- **Prefektura departamentu Calvados :**
  - Zastępca prefekta i sekretarz generalny: Stéphane Sinagoga , reprezentujący Stéphane Bredin, prefekt departamentu Calvados,
- **Sprawy morskie :**
  - Administrator generalny ds. morskich 1. klasy (wiceadmirał lub AG1AM (2s)) : Philippe Forin,
- **Fédération du Mérite Maritime dla Calvados :**
  - Reprezentujący Philippe Ledaina, przewodniczący Federacji Morskiej Calvados i honorowy burmistrz Hermanville sur Mer: Jacques Lelandais,
- **Burmistrzowie miast gościnnych:**
  - **Saint-Martin-de Fontenay :**
    - Burmistrz: Martine Piersiela,
  - **Fontenay-le-Marmion:**
    - Burmistrz: David Guesnon,
  - **Laize-Clinchamps:**
    - Burmistrz: Dominique Rose,
  - **May-sur-Orne:**
    - Burmistrz i radny departamentu: Jean-Luc Mottais,
  - **Saint-André-sur-Orne:**
    - Burmistrz: Christian Delbruel,
  - **Iffs :**
    - Burmistrz: Michel Patard-Legendre,
  - **Falaise:**
    - Burmistrz: Hervé Maunoury,
  - **Coutance:**
    - Zastępca burmistrza: Etienne Savary,
  - **Caen:**
    - Zastępca burmistrza i administrator Miejsca Pamięci: Morgan Taillebosq,
  - **Urville:**
    - Burmistrz: Patrick Morel,
  - **Grainville-Langannerie :**
    - Burmistrz: Sandrine Romagne,
  - **Potigny:**
    - Burmistrz: Gérard Kepa,
  - **Castine-en-Plaine:**
    - Burmistrz: Florence Bouchard,
  - **Le Plessis-Grimoult:**
    - Zastępca burmistrza: Lydie Olive
  - **Plumetot:**
    - Burmistrz: Anne-Marie Marie,
    - 1szy zastępca burmistrza: Danièle Vivien,
    - 2gi zastępca burmistrza: Gilles Barral,
  - **Hermanville-sur-Mer:**
    - Burmistrz: Pierre Schmit,
    - Zastępca burmistrza: Jean François Morlay,
    - Sekretarz generalny: Christelle Cocquet,

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

- **Stowarzyszenie Przyjaciele Memoriału Pamięci w Caen:**
  - Prezes: Jean François Morlay
- **Memoriał Pamięci w Caen :**
  - Administrator Miejsca Pamięci: Morgan Taillebosq,
- **Stowarzyszenie Goodwood:**
  - Prezes: Gérard Bellanger,
- **Szef Protokołu departementu Calvados:**
  - Sylvain Ponceau,
  - Thierry Bertin, zastępca,

Obecność Polskich Władz w Normandii, w zależności od obchodów:

- **Rzeczpospolita Polska**
  - Prezydent: Andrzej Duda,
- **Polska Ambasada**
  - Ambasador: Jan-Emeryk Rosciszewski,
- **Ataszat Obrony przy Ambasadzie RP**
  - Pułkownik Artur Miskiewicz,
  - Pułkownik Artur Kuler,
- **Polska Marynarka Wojenna :**
  - Wiceadmirał Jarosław Ziemiański - Inspektor Marynarki Wojennej,,
  - Komandor Jarosław Kukliński - Przedstawiciel Dowódcy 8 Flotylli Obrony Terytorialnej,
  - Komandor Tomasz Skupień - Oficer Inspektoratu Marynarki Wojennej,
- **Konsulat RP - Nancy**
  - Konsul Honorowy: Czesław Bartela.

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

1- Zaangażowanie Polskich Sił Zbrojnych od pierwszego dnia II wojny światowej

Udział Polskich Sił Zbrojnych w Desancie w Normandii jest związany z tysiącletnią polską tradycją obrony Europy.

Przyzwyczajone do obrony wschodnich granic Europy przed najazdami mongolskimi, tatarskimi, tureckimi, rosyjskimi i sowieckimi, Wojsko Polskie było rozmieszczone na wszystkich frontach podczas II Wojny Światowej, od 1 września 1939 roku do 8 maja 1945 roku.

Szczególną cechą Polski jest to, że jej armia i naród byli zaangażowani bez przerwy od początku konfliktu aż do ostatecznego zwycięstwa. Co więcej, dla Polaków Francja od dawna była ich drugą ojczyzną, a to **francusko-polskie braterstwo broni** było dodatkowym czynnikiem decydującym o zaangażowaniu armii w wyzwolenie Normandii i Francji, a następnie Belgii i Holandii, z główną troską o oszczędzenie ludności cywilnej, z narażeniem życia własnych żołnierzy. Nie zawsze tak było w przypadku alianckich nalotów bombowych w Normandii, zwłaszcza na Coutance i Caen.

Bardzo często żołnierze polegli w latach 1939-1945 byli następcami swoich przodków, którzy również polegli w latach 1914-1918 na ziemi francuskiej. Dlatego Federacja Polskich Obrońców Ojczyzny we Francji (FPOO), wraz z różnymi delegacjami lokalnymi i krajowymi, postanowiła oddać hołd przy **grobach i pomnikach polskich żołnierzy poległych w I i II Wojnie Światowej**. Walczyli oni w tej samej bitwie przeciwko temu samemu agresorowi.

Należy pamiętać, że Polska, **czwarta co do wielkości armia w Europie**, była jedyną armią, która była obecna i walczyła nieprzerwanie od 1 września 1939 r. do 8 maja 1945 r. na wszystkich frontach w Europie, na Bliskim Wschodzie i w Afryce Północnej (Polska, Francja, Anglia, Palestyna, Libia, Włochy i ponownie we Francji, Belgii, Holandii i Niemczech).

Walki o wyzwolenie Normandii zmobilizowały wszystkie polskie jednostki, lotnictwo, marynarkę wojenną i wojsko. Wszyscy byli obecni.

Obowiązkiem Polaków było honorowanie francusko-polskiego braterstwa broni, sięgającego czasów napoleońskich, a później podczas różnych powstań: listopadowego 1831 i styczniowego 1963. To braterstwo broni zostało ponownie przypieczętowane w latach 1914-18, po których marszałek Ferdynand Foch został mianowany marszałkiem Polski. To z inicjatywy marszałka Ferdynanda Focha i polskiego ambasadora Alfreda Chłapowskiego w 1928 r. powstała nasza federacja, której zadaniem było organizowanie i koordynowanie różnych stowarzyszeń kombatanckich powstających we Francji. Misja ta została wznowiona w 1946 r., ponownie pod wpływem Stowarzyszenia Polskich Kombatantów we Francji (Polskich Rezerwistów - ZribWRP utworzonego w 1925 r.), przy udziale nowych stowarzyszeń, takich jak Stowarzyszenie Polskich Kombatantów i ich Rodzin we Francji (SPK Francja) i jego sekcji. Najstarsza z nich to Sekcja Paryska (SPK Paryż, która stała za utworzeniem SPK Francja w 1947 r.), 1 Polska Dywizja Pancerna generała Stanisława Maczka, 1 Polska Dywizja Grenadierów generała Ducha i 2 Polska Dywizja Strzelców generała Prugara.

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

To właśnie w imieniu wszystkich tych stowarzyszeń, wraz z byłymi prezesami - byłymi weteranami z lat 1939-45, z którymi członkowie obecnego zarządu Federacji współpracowali przez wiele lat. Za życia byli oni zawsze obecni w Normandii i to właśnie jako uzasadnione przedłużenie ich zaangażowania współorganizowaliśmy, wraz ze stowarzyszeniem Pamięci Polskiej Marynarki w 1944, 9 uroczystości upamiętniających i uczestniczyliśmy w 9 innych organizowanych przez władze francuskie i polskie, a także przez stowarzyszenia francuskie, kanadyjskie i brytyjskie.

Nowe prawdziwie patriotyczne stowarzyszenia dołączyły do Federacji w 1995 roku, aby stworzyć tę dynamikę we Francji i Europie, zgodnie z naszym statutem. Obecnie dołączają do nas inne stowarzyszenia, wierząc, że Federacja w pełni spełnia swoją rolę koordynatora i organizatora wydarzeń patriotycznych.

Aby zrozumieć zaangażowanie i przygotowanie wojskowe Sił Zbrojnych RP, warto przypomnieć ich historię od 1 września 1939 roku.

Po kampanii polskiej w 1939 roku Siły Zbrojne RP, zarówno na lądzie, morzu, jak i w powietrzu, odgrywały niezachwianą rolę u boku wszystkich sojuszników w kolejnych fazach konfliktu:

- od kwietnia 1940 r. podczas kampanii norweskiej i bitwy o Narwik,
- następnie w Szampanii, Lotaryngii i Jurze do czerwca 1940 roku,
- następnie w Bitwie o Anglię,
- następnie w 1944 r. w obronie Anglii, wyzwoleniu Normandii, Francji, Belgii i Holandii,
- aż do kapitulacji niemieckiego sztabu generalnego 5 maja 1945 r. w Wilhelmshaven.

Polskie zaangażowanie w Desancie w Normandii i wyzwolenie Francji było ostatnim etapem niezachwianej walki od września 1939 r. do maja 1945 r.

BITWA O POLSKĘ

Wrzesień 1939 r. w Polsce, walczącej na zachodzie z 75 oddziałami nazistowskich Niemiec, a na wschodzie z 52 oddziałami sowieckiej Rosji;

BITWA O NORWEGIE

Kwiecień 1940 r. na morzu i lądzie pod Narwikiem;

BITWA O FRANCJI

W czerwcu 1940 r. z 83 000 zaciągniętych mężczyzn, 50 000 pozostało bez przydziału. 24 000 ewakuowano do Wielkiej Brytanii, gdzie stacjonowało już 2300 lotników i 1400 marynarzy;
5 000 ludzi przebywało na Bliskim Wschodzie;

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBRÓŃCÓW OJCZYZNY

1-sza Dywizja Grenadierów generała Duchy przydzielona do **20-go Korpusu Armii Francuskiej** w regionie Nancy. Straty: 8 000 żołnierzy;

2-ga Dywizja Szaserów pod dowództwem **generała Prugara**, przydzielona do **45-go Korpusu Armii Francuskiej** pod dowództwem generała Daille, z zadaniem obrony luki Belfort;

3-cia Polska Dywizja pod dowództwem **pułkownika Zieleniewskiego**, miała zapewnić 40-kilometrową zaporę mającą zamknąć wejście do Bretanii, przed wyruszeniem do Anglii przez La Turballe i Le Croisic;

4-ta Polska Dywizja Piechoty, sformowana 16 czerwca 1940 r. pod dowództwem **generała Dreszera**, została zaskoczona w rejonie Saumur przez oddziały niemieckie. 6,000 z 11,0000 wyszkolonych żołnierzy udało się do Anglii;

1-sza Brygada Podhalańska w Skandynawii w Narwiku od kwietnia 1940 r. pod dowództwem **generała Bogusza-Szysko**, gdzie została włączona do **dywizji generała Béthouart**;

Brygada Karpacka we francuskiej Syrii, pod dowództwem **generała Kopańskiego**, została sformowana przez Armię Francuską z polskich żołnierzy ewakuowanych z Rumunii; w czerwcu 1940 r. połączyła się z **8 Armią Brytyjską**, gdzie szczególnie wyróżniła się w obronie Tobruku i zdobyciu niemieckich pozycji pod El Ghazala przeciwko Romel;

10ta Polska Brygada Pancerna w Szampanii z dowodzoną przez **generała Maczka** grupą zmechanizowaną, której zadaniem była osłona lewego skrzydła **7 Korpusu Armii Francuskiej**, walczyła ponownie 13 czerwca przed osłoną odwrotu **2-ga Francuskiej Dywizji Piechoty**. Straciła 1500 z 2000 żołnierzy;

Kompanie i baterie przeciwpancerne dołączone do różnych francuskich dywizji;

Polskie siły powietrzne, które liczyły 8 000 ludzi repatriowanych głównie z Węgier i Rumunii, patroly myśliwskie były wykorzystywane do obrony francuskich lotnisk, zestrzeliwując 55 samolotów wroga;

Polska marynarka wojenna, która uciekła z Polski przez Bałtyk z 22 okrętami wojennymi, 8 okrętami podwodnymi i 54 statkami handlowymi, odegrała aktywną rolę w ewakuacji i Desancie aliantów w Normandii;

POLSKI RUCH OPORU WE FRANCJI 1941-1945

Sieć F2 - Monika, Enigma, **POWN**

18 000 żołnierzy ruchu oporu było gotowych do walki w 1945 r.;

KAMPANIA W ANGLII

Polskie siły powietrzne 6000 lotników ;

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

KAMPANIA WŁOSKA

II Korpus Polski pod dowództwem generała Andersa, który znalazł się pod dowództwem **8-mej Armii Brytyjskiej** generała Montgomery'ego, 50 000 żołnierzy z :
Brygady Karpackiej generała Kopańskiego,
 a w marcu 1942 r. **70 000 ludzi ewakuowanych z Syberii.**

KAMPANIA FRANCUSKA

I Korpus Polski, Szkocja, lipiec 1940,
I Dywizja Pancerna pod dowództwem **generała Maczka**, 16 000 ludzi włączonych do 1 Armii Kanadyjskiej;

KAMPANIA HOLENDERSKA

I Polska Brygada Spadochronowa we wrześniu 1944 r. pod dowództwem **generała Sosabowskiego**;

KAMPANIA POLSKA

w 1944 roku,

360 000 żołnierzy, zgrupowanych w 2 komórkach, tworzących 16 dużych jednostek:

NSZ (Narodowe Siły Zbrojne) i

AK (Armia Wewnętrzna),

1-sza Armia Polska w ZSRR pod dowództwem generała Berlinga, który przybył z Syberii i podporządkował się dowództwu I Frontu Białoruskiego (bitwa o Berlin).

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

2- Zaangażowanie polskiego ruchu oporu od pierwszego dnia II wojny światowej

Do tych Sił Zbrojnych należy dodać pracę u podstaw prowadzoną przez polski ruch oporu przez całą wojnę. Były one oczami aliantów, którzy wylądowali w czerwcu 1944 roku, a wielu partyzantów ruchu oporu przypłaciło życiem, aby zapewnić powodzenie Desantu.

Współpraca między polskimi i francuskimi służbami wywiadowczymi rozpoczęła się we wrześniu 1939 r. od wspólnego odkrycia sposobu odszyfrowania maszyny Enigma używanej przez Niemcy.

W lipcu 1940 r. w Tuluzie 3 niedawno zdemobilizowanych polskich oficerów nawiązało pierwszy kontakt radiowy z Londynem (22 sierpnia 1940 r.). We Francji powstała właśnie pierwsza komórka polskiego ruchu oporu. Była to sieć F2, która wkrótce rozprzestrzeniła się na całą Francję. Do końca 1941 r. 40 z 250 partyzantów ruchu oporu w sieci było Polakami, a do czasu wyzwolenia zdecydowana większość z 2800 partyzantów cienia była Francuzami.

Druga sieć ruchu oporu została utworzona z inicjatywy polskiego rządu emigracyjnego w Londynie, w celu współpracy z francuskim ruchem oporu. Nazywała się POWN "Polska Organizacja Walki o Niepodległość".

POWN, organizacja wojskowa, bardzo szybko nawiązała współpracę z siatką "F2", a następnie, w 1943 r., działania stały się coraz bardziej skoordynowane z francuskim ruchem oporu, zanim stały się częścią Francuskich Sił Wewnętrznych.

Przeprowadzono ponad 300 akcji sabotażowych, a także wzięto udział w demontażu 127 ramp V2 w ciągu 2 miesięcy. Wiele z jej batalionów zostało odznaczonych Croix de Guerre. W czasie lądowania w D-Day jej siła wynosiła 8000 żołnierzy.

Po D-Day, 4,000 ludzi z POWN dołączyło do 1 Armii Francuskiej.

W sumie w czasie Desantu działało prawie 18 000 polskich partyzantów ruchu oporu.

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

3 - Zapomniani ludzie w historii

Prawie 700 000 Polaków wzięło udział w walkach na wszystkich teatrach działań podczas II Wojny Światowej, 500 000 pod dowództwem brytyjskim lub amerykańskim w ramach Polskiej Armii Zachodniej i około 200 000 pod dowództwem sowieckim. Pod koniec wojny polski ruch oporu liczył 400 000 żołnierzy.

Obroniwszy Anglię w 1940 r. i ponownie w 1944 r. przed niemieckimi atakami lotniczymi, odegrawszy bardziej niż aktywną rolę w zapobieżeniu zniszczenia Londynu, a następnie zatrzymawszy wojska niemieckie pod Chambois, zapobiegając w ten sposób planowanemu zniszczeniu Paryża i umożliwiając wkroczenie 2 Dywizji Pancerniej generała Leclerca w celu wyzwolenia Paryża,

Wojsko Polskie jednak nie było w stanie uniknąć zniszczenia Warszawy przez armię niemiecką, pod rozbawionym i premedytacyjnym spojrzeniem armii sowieckiej, po dwukrotnym "sprzedaniu" Polski Rosji przez niektórych jej sojuszników, w Teheranie w 1943 roku i w Jałcie w 1945 roku.

Mimo to polska armia walczyła pod Monte Cassino o wyzwolenie Włoch, następnie podczas Desantu w Normandii o wyzwolenie Francji, a później o wyzwolenie Belgii i Holandii. Wcześniej, w 1940 roku, walczyła również w Norwegii pod Narwikiem.

Pod koniec wojny Polska została wykluczona z defilady zwycięstwa w Londynie... tak jakby Wojsko Polskie nie przyczyniło się do zwycięstwa!

Jednak koniec wojny pozostawił gorzki smak w ustach wielu polskich żołnierzy i oficerów, którzy woleli opuścić Anglię i wrócić do Polski, ryzykując aresztowanie i rozstrzelanie wielu oficerów, niż cierpieć sarkazm ludzi, których wyzwolili. Niektórzy generałowie, tacy jak generał Stanisław Maczek, zostali nawet zmuszeni do pracy jako barmani i windziarze w Anglii.

Polska musiała czekać kolejne 44 długie lata, aby w końcu uwolnić się od sowieckiej okupacji i represji, aż do 1989 roku, kiedy to od 1946 roku władzę w Polsce przejął marionetkowy rząd pod kuratelą stalinowskiego Związku Radzieckiego. Polscy żołnierze pochowani w Europie zostali celowo zapomniani przez te władze, które chciały wymazać zaangażowanie synów i córek narodu polskiego, którzy walczyli u boku aliantów. Polscy patrioci i polscy emigranci na całym świecie, zwłaszcza we Francji, nigdy nie przestali przypominać o tym zaangażowaniu i pisać na nowo zakazanej historii Polskich Sił Zbrojnych podczas I i II Wojny Światowej. Los chciał, że żołnierze z lat 1939-45 byli tam, aby bronić zagrożonej Europy, tak jak zawsze byli w przeszłości, chroniąc całą Europę przed najazdami tatarskimi, tureckimi i rosyjskimi wzdłuż jej wschodniej granicy. Nawet dziś, pomagając Ukrainie, pracują nad ochroną stabilności Europy Zachodniej przed hegemonistycznymi ambicjami i infiltracją sterowaną podstępnie przez rosyjskie służby wywiadowcze.

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

4- Polskie zaangażowanie w Desancie w Normandii było wzorowe.

Podczas II wojny światowej polski rząd na uchodźstwie w Londynie utworzył wolną armię liczącą kilka tysięcy żołnierzy. W dniu D-Day polskie jednostki morskie i lotnicze zaangażowały swoje zasoby w operację Overlord. W Desancie w Normandii dwa miesiące później, polscy żołnierze stanęli na czele ataku kotła w Falaise. Pomogli utorować drogę do wyzwolenia Paryża.

Desant w Normandii, pod kryptonimem **Operacja Neptun**, był jedną z największych alianckich amfibijnych i powietrzno-desantowych operacji wojskowych II wojny światowej, rozpoczętą w nocy z 5 na 6 czerwca 1944 roku.

Była to faza szturmowa większej operacji mającej na celu utworzenie dużego przyczółka alianckiego w północno-zachodniej Europie i otwarcie nowego frontu na zachodzie. Desant zapoczątkował **operację Overlord**, kryptonim **bitwy o Normandię**.

6 czerwca 1944 r. 156 115 żołnierzy przybyło morzem i w powietrzu. Straty aliantów oszacowano na co najmniej 12 000 żołnierzy, marynarzy i lotników, w tym 4 400 zabitych.

Następnie 350 000 żołnierzy walczyło w bitwie o Normandię.

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

Polska Armia Lądowa

4 sierpnia 1944 roku 1 Polska Dywizja Pancerna (DBP), dowodzona przez generała Maczka, wylądowała na wybrzeżu Normandii w sektorze Juno Beach. Liczyła 16 000 ludzi i prawie 500 czołgów. W jej skład wchodziła 10 brygada pancerna, 3 brygada kirasjerów, pułki artylerii i elementy wsparcia. Dywizja ta, utworzona w 1942 roku w Wielkiej Brytanii przez Polski Rząd na uchodźstwie, składała się z żołnierzy, którzy przeżyli kampanie w Polsce i Francji, ochotników z Ameryki i jednostek, które walczyły u boku Brytyjczyków na Bliskim Wschodzie.

1sza Polska Dywizja Pancerna, składająca się z 16 000 żołnierzy dowodzonych przez generała Stanisława Maczka, wylądowała w Normandii 4 sierpnia 1944 roku i wzięła udział w walkach w kotle w Falaise, a następnie wyzwoliła Abbeville i Saint Omer.

Obecność Prezydenta RP Andrzeja Dudy

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILÉS DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

Polskie Siły Lotnicze

Polskie Siły Powietrzne składały się z 18 dywizjonów, liczących około 19 400 ludzi i prawie 500 samolotów bojowych. Od 1943 roku dywizjon 307 wykonywał misje nad Zatoką Biskajską. Praktycznie wszystkie polskie dywizjony brały udział 6 czerwca 1944 r. w Normandii, w tym : polskie dywizjony 302, 308 i 317 ze 131 Skrzydła ; polskie dywizjony 306 i 315 ze 133 Skrzydła; Dywizjon 303 "Tadeusza Kościuszki".

1

Od 1 czerwca 1944 r. pierwsze Mustangi z 131 Skrzydła wylądowały w Normandii. Dywizje bombowe 300, 304 i 305 były również zaangażowane w misje bombowe wspierające operacje od czerwca do sierpnia 1944 roku. Dywizjony 306, 307, 315 i 316 brały udział w misjach niszczenia wyrzutni V1 w północnej Francji latem 1944 roku.

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

Polska Marynarka Wojenna i Handlowa

Photo FPOO

Był to jedyny komponent, który walczył nieprzerwanie od września 1939 roku do maja 1945 roku. Marynarka wojenna zaangażowała 3 840 marynarzy (z których 595 zginęło) z 47 okrętami, 2 krążownikami, 10 niszczycielami i 5 okrętami podwodnymi. Polskie okręty "Piorun", "Ślązak", "Krakowiak" i "Błyskawica" były zaangażowane w pobliżu francuskiego wybrzeża wiosną i latem 1944 roku. Podczas

Desantu, lekki krążownik "Dragon", ex "HMS Dragon D46", krążownik klasy "Danae", został uszkodzony w lipcu 1944 roku i użyty jako falochron w porcie Arromanches.

Photo FPOO

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

AMAPF

ASMP 1944

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY

Dziękuję wszystkim delegacjom i uczestnikom obchodów 80tej rocznicy Desantu Aliantów w Normandii.

Damian Polkotycki

Prezes Federacji Polskich Obrońców Ojczyzny we Francji (FPOO)

Komitet redakcyjny Federacji :

- Thierry Bertin
- Zofia Dukalska
- Damian Polkotycki
- Jadwiga Polkotycki
- Hubert Michałowski
- Kamil Rzeszutko

FEDERATION DES ASSOCIATIONS D'ANCIENS COMBATTANTS, RESISTANTS ET MUTILES DE GUERRE POLONAIS EN FRANCE

FEDERACJA POLSKICH OBROŃCÓW OJCZYZNY